

GUIA DOCENT

TEMA 1

Entendre la malaltia, els diferents tractaments mèdics i la prevenció des de l'estètica.

Curs: 2026/27

Centre:

Grau: Grau Superior Estètica Integral i Benestar

Professor:

Mòdul: Estètica Oncològica

RA1: Caracteritza el pacient oncològic, identificant els tipus de càncer i les mesures de prevenció

Duració T1: 4 sessions x 3 hores = 12 hores
(8h teòriques i 4h de pràctiques)

GUIA DOCENT

Curs: 2026/27

Centre:

Grau: Grau Superior Estètica Integral i Benestar

Professor:

Mòdul: Estètica Oncològica

RA1: Caracteritza el pacient oncològic, identificant els tipus de càncer i les mesures de prevenció

Duració T1: 4 sessions x 3 hores = 12 hores (8h teòriques i 4h de pràctiques)

TEMA 1

Entendre la malaltia, els diferents tractaments mèdics i la prevenció des de l'estètica.

La creixent demanda de cures estètiques adaptades a les necessitats específiques de les persones que estan en tractament oncològic subratlla la importància d'una formació especialitzada per a unes cures estètiques més segures, empàtiques i professionals. Així com una escolta activa més efectiva i acompanyament per part de tots els professionals de l'estètica de les persones en tractament oncològic.

1. OBJECTIUS ESPECÍFICS

Aquest primer tema ens permet entendre la malaltia del càncer, els seus diferents tractaments mèdics i la seva prevenció, comprenent com aquesta malaltia i el seu possible impacte en la imatge de la persona fa que la tasca del professional de l'estètica pugui ser un gran suport en aquest procés.

En finalitzar aquest tema l'alumne serà capaç de:

1. Entendre de manera senzilla l'origen de la malaltia.
2. Identificar els diferents tipus de càncer.
3. Conèixer els diferents estadis i graus de la malaltia per a una millor empatia.
4. Conèixer els tractaments mèdics més freqüents actualment (cirurgia, radioteràpia, quimioteràpia, teràpies dirigides, hormonoteràpia i immunoteràpia).
5. Comprendre com cadascun dels tractaments mèdics pot afectar la pell, els cabells i/o les ungles, a la imatge personal de qui els rep i al seu estat d'ànim.
6. Com prevenir la malaltia a través d'uns hàbits de vida saludables.

2. CONEIXEMENTS CLAUS A ADQUIRIR

Sent els coneixements claus que adquirirà l'alumne:

- L'origen de la malaltia: com funcionen les cèl·lules i què passa quan s'alteren.
- Reconèixer els tipus de càncer més freqüents i la seva localització al cos.
- Comprendre les variables que es valoren per determinar l'estadi de la malaltia: mida, ganglis afectats i metàstasi, així com el grau del tumor, per a una escolta activa més efectiva de la persona i del seu estat d'ànim.
- Descripció, mecanisme dels fàrmacs, durada i efectes secundaris més comuns dels sistemes de tractaments mèdics més freqüents: cirurgia, radioteràpia, quimioteràpia, teràpies dirigides, hormonoteràpia i immunoteràpia.
- Identificar cadascun dels hàbits de vida saludable i recomanacions per a la prevenció de la malaltia.

3. HABILITATS A DESENVOLUPAR A L'AULA

- Entendre el llenguatge bàsic de la malaltia per a una escolta activa més efectiva en la nostra tasca com a professionals de l'estètica.
- Relacionar cadascun dels tractaments mèdics oncològics amb els seus possibles canvis en la imatge personal.
- Habilitats per connectar amb les necessitats físiques i emocionals de les persones en tractament oncològic: comunicar-nos de manera comprensiva i empàtica.
- Comunicació efectiva: capacitat per establir una comunicació clara, respectuosa i adaptada al moment en què està la persona en tractament oncològic.
- Responsabilitat professional: capacitat per actuar dins dels límits de la pròpia competència i derivar quan sigui necessari.
- Saber on trobar informació fiable i fàcil d'entendre sobre el tema.

4. RESULTATS DE L'APRENTATGE ESPECÍFICS

- Una visió completa de què és el càncer i com pot afectar la imatge personal.
- Saber com els diferents tractaments mèdics poden modificar la imatge personal i com la tasca del professional de l'estètica pot ser de gran suport.
- Prendre consciència de tot el que pot aportar un professional de l'estètica i quins són els límits de la nostra actuació segons cadascun dels tractaments mèdics.
- Desenvolupar una actitud comprensiva i de suport com a professional de l'estètica per a les persones que estan en tractament oncològic.
- Ser conscients de la importància de la prevenció de la malaltia mitjançant hàbits de vida saludables i cribratges.

5. CONTINGUTS I MATERIALS PER A LA DOCÈNCIA

5.1 Entendre la malaltia des de l'estètica

- **Introducció** a la malaltia des de la perspectiva de l'estètica.
Recursos bàsics:
 - FRFNB. **Introducción a la enfermedad** (presentació teòrica)
- Una primera aproximació a la malaltia: **causes, diagnòstic i tractaments**.
Recursos bàsics:
 - Dr. Antonio González, Oncòleg mèdic i Director del Cancer Center de la Clínica Universidad de Navarra. **Todo sobre el cáncer: Causas. Diagnóstico. Tratamientos**
<https://www.youtube.com/watch?v=vLMNtaTYbF4> (enllaç a vídeo explicatiu 12min)
- Entendre els **conceptes claus de la malaltia i els diferents estadis** per una escolta activa més efectiva i acompanyament estètic de la persona
Recursos bàsics:
 - FRFNB. **Entender los conceptos claves de la enfermedad** (presentació teòrica)
 - Dra Angels Arcusa, Oncòloga mèdica: **Conceptos básicos- La enfermedad** (vídeo entrevista de 19 minuts)Recursos complementaris:
 - Instituto Nacional del Cáncer - **¿Qué es el cáncer?. Diferencias entre células cancerosas y normales. ¿Cómo se forma el cáncer?**
<https://www.cancer.gov/espanol/cancer/naturaleza/que-es>
 - Contigo en el cáncer de mama, amb l'aval de FECMA (Federació Espanyola Càncer de Mama) - **Pruebas para el diagnostico de cáncer.**
<https://www.contigoenelcancerdemamametastasis.es/mi-diagnostico/pruebas-para-el-diagnostico>

5.2 Els diferents tipus de càncer

- Les **xifres del càncer**, les diferents localitzacions i les seves causes.
Recursos bàsics:
 - Canal TV de la Societat Española de Oncología Médica SeomTV. **Las cifras del cáncer 2024**
https://www.youtube.com/watch?v=1Qld0_Ojuso (Vídeo de 4 minuts)
- Els diferents **tipus de càncer**.
Recursos bàsics:
 - FRFNB. **Los diferentes tipos de cáncer** (presentació teòrica)Recursos complementaris:
 - SEOM (Sociedad Española de Oncología Médica). **Diferentes tipos de cáncer.**
<https://seom.org/informacion-sobre-el-cancer/info-tipos-cancer> (enllaç a la pàgina web amb el llistat de tots els tipus de càncer i per a cadascun d'ells dona una completa informació).

- Institut Nacional del Càncer - ¿Qué es el cáncer?
<https://www.cancer.gov/espanol/cancer/naturaleza/que-es> (enllaç a la pàgina web que defineix que és el càncer, com es forma i els tipus que hi ha)

- **El càncer de pell:** Dels càncers diagnosticats, un percentatge significatiu són càncers de pell. Aquests són principalment tractats i gestionats per dermatòlegs. Per això, és molt important que els professionals de l'estètica coneguin els diferents tipus de càncer de pell, aquest coneixement és clau per a una millor prevenció, una possible detecció precoç i derivació al dermatòleg.

Recursos bàsics:

- FRFNB. **El càncer de piel.** (Presentació teòrica).

Recursos complementaris:

- Acadèmia Espanyola de Dermatologia i Venereologia (AEDV) / **Fundación Piel Sana.** Aquesta és la màxima institució de dermatologia a Espanya. La seva Fundació Piel Sana ofereix molta informació sobre el càncer de pell, tipus, prevenció, diagnòstic i tractaments. Tenen recursos com el "Libro Blanco del Cáncer de Piel" i guies de pràctica clínica
<https://aedv.fundacionpielsana.es/>

5.3 Els tractaments mèdics locals: cirurgia i radioteràpia

- **Els diferents tractaments oncològics.**

Recursos bàsics:

- FRFNB. **Los diferentes tratamientos oncológicos** (presentació teòrica).

- **La cirurgia.**

Recursos bàsics:

- FRFNB. **La cirugía** (presentació teòrica)

Recursos complementaris:

- Asociación Española Contra el Cáncer (AECC). ¿Qué es la cirugía oncológica? | Tipos de cirugía | Efectos secundarios de la cirugía oncológica: <https://www.contraelcancer.es/es/todo-sobre-cancer/tratamientos/cirugia-contra-cancer>

- **La radioteràpia.**

Recursos bàsics:

- FRFNB. **La radioterapia** (presentació teòrica)
- Dr. Jaume Fernández, Oncòleg Radioteràpic. **Radioterapia.** (vídeo entrevista de 32 minuts per entendre que és la radioteràpia, diferents tipus i efectes secundaris).

Recursos complementaris:

- American Society for Radiation Oncology (ASTRO). **Radioterapia para el Cáncer.**
<https://www.youtube.com/watch?v=wNAXfiOb8bo> (Vídeo de 18 minuts que visualitza la radioteràpia i el seu mecanisme).
- Institut Nacional del Càncer. **Radioterapia para tratar el Cáncer.**
<https://www.cancer.gov/espanol/cancer/tratamiento/tipos/radioterapia> (enllaç a la pàgina web en la que es descriuen les claus, els tipus i els efectes de la radioteràpia).

5.4 Els tractaments mèdics sistèmics: quimioteràpia, teràpies dirigides, hormonoteràpia i immunoteràpia

• Els tractaments sistèmics.

Recursos bàsics:

- FRFNB. Los tratamientos sistémicos. (Presentació teòrica amb explicació diferents tractaments sistèmics).
- Dr. Joaquín Gavilá, Cap del servei d'oncologia mèdica de l'Institut Valencià d'Oncologia. – Introducción a los tratamientos sistémicos existentes.
https://www.youtube.com/watch?v=izzvQ00fbmw&list=PL2BNx28Bv54m_XFGxV7asZN95KAi0gajB&index=31 (Vídeo 3 min)
- Dra. Àngels Arcusa, mèdica oncòloga. Tratamientos Sistémicos. (Vídeo entrevista de 19 minuts on ens explica que son i quins son els principals tractaments sistèmics així com els seus efectes secundaris).

• La quimioteràpia.

Recursos bàsics:

- FRFNB. La quimioterapia (presentació teòrica).
- Dra. Àngels Arcusa, mèdica oncòloga. La quimioteràpia-entrevista (Vídeo entrevista de 17 minuts).

Recursos complementaris:

- Institut Nacional del Càncer. Quimioterapia para tratar el cáncer.
<https://www.cancer.gov/espanol/cancer/tratamiento/tipos/quimioterapia> (enllaç a la pàgina web on s'explica les claus de la quimioteràpia, administració i els seus efectes secundaris més freqüents).
- American Cancer Society. Introducción a la Quimioterapia.
<https://www.youtube.com/watch?v=qPcnzWGXx0E> (Vídeo de 13 minuts: Qué es la quimioteràpia? Cómo funciona? Cómo se administra? Els seus possibles efectes secundaris).
- SEOM. Diagnóstico SEOM: 'La Quimioterapia, BUENA contra el cáncer y MALA para el día a día' <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=XZ5BEZMhpbc> (Vídeo de 5 minuts en el que es parla dels efectes secundaris de la quimioteràpia).
- GEPAC (Grup espanyol de pacients amb càncer). Recomendaciones básicas para pacientes en relación a la toxicidad por quimioterapia.
https://www.gepac.es/multimedia/gepac2016/pdf/GU%C3%8DA_TOXICIDAD_QUIMIOTERAPIA.pdf (enllaç a la guia de GEPAC amb informació útil per a pacients i familiars).

• Les teràpies dirigides.

Recursos bàsics:

- FRFNB. Las terapias dirigidas (presentació teòrica).

Recursos complementaris:

- American Cancer Society. Efectos secundarios de la terapia dirigida
<https://www.cancer.org/es/cancer/como-sobrellevar-el-cancer/tipos-de-tratamiento/terapia-dirigida/efectos-secundarios.html> (enllaç a la web).

- AECC. Fármacos biológicos o terapias dirigidas. <https://www.contraelcancer.es/es/todo-sobre-cancer/tratamientos/farmacos-biologicos-o-terapias-dirigidas/farmacos-biologicos-o-terapias-dirigidas> (enllaç a informació detallada dels fàrmacs).

- **La hormonoteràpia.**

Recursos bàsics:

- FRFNB. La hormonoterapia. (presentació teòrica)

Recursos complementaris:

- American Cancer Society. La terapia hormonal. <https://www.cancer.org/es/cancer/como-sobrellevar-el-cancer/tipos-de-tratamiento/terapia-hormonal.html> (enllaç a la web que explica com s'utilitza la teràpia hormonal per a cada tipus de càncer).
- Global Resource for Advancing Oncology Education (GRACE). Tratamiento hormonal para el cáncer de mama <https://www.youtube.com/watch?v=jzGz2mKAEFE> (Vídeo de 10 minuts: Què son les hormones? Cómo funciona la teràpia hormonal? Quins són els seus efectes secundaris?).

- **La Immunoteràpia.**

Recursos bàsics:

- FRFNB. La inmunoterapia. (presentació teòrica).

Recursos complementaris:

- Dr. Enrique Grande, Oncologia Mèdica de MD Anderson Cancer Center. ¿Qué es la inmunoterapia?. <https://youtu.be/XWed-iTIZu0?feature=shared> (vídeo de 3 minutos).
- American Cancer Society. Inmunoterapia. <https://www.cancer.org/es/cancer/como-sobrellevar-el-cancer/tipos-de-tratamiento/inmunoterapia.html> (pàgina amb informació de la immunoteràpia i com es fa servir).

- **Resum dels tractaments mèdics:** locals, sistèmics i altres tipus de tractaments

Recursos bàsics:

- FRFNB. Tabla terapias oncológicas (quadre resum en pdf dels tractaments locals i sistèmics)
- FRFNB. Otro tipo de tratamientos. (Presentació teòrica)
- Glossaris:
SEOM Diccionario Oncológico <https://www.seom.org/seomcms/images/stories/recursos/infopublico/diccioncologico/glosario.pdf>
CONTIGO EN EL CÁNCER <https://www.contigoenelcancerdemamametastasisico.es/consejos-y-recursos/glosario>

5.5 Prevenció de la malaltia: hàbits saludables

Recursos bàsics:

- FRFNB. ¿Cómo podemos prevenir el cáncer? (presentació teòrica)
- SEOM: Prevención del cáncer. https://seom.org/dmccancer/descargas/Folleto_SEOM_Recomendaciones_Cancer.pdf
- Infografies: Ejercicio físico [aaff](#) Posters SEHH y Ejercicio y cáncer [INFOGRAFIA PROFESIONALES 2024.PDF](#)

Recursos complementaris:

- Maria Blasco, Centre Nacional d'Investigacions Oncològiques CNIO. **La evolución de la investigación y recomendaciones para prevenir el cáncer.**
<https://www.youtube.com/watch?v=WtreG6ZOU0E> (vídeo 3:5 minuts)
- Campaña de concienciación social "Cáncer. Cambia tu futuro, tú decides", impulsada per la SEOM i adreçada a la població general, subratlla la necessitat d'adoptar estils de vida saludables, tant per la prevenció primària del càncer com per a millorar el seu pronòstic i reduir el risc de recidives als pacients de càncer.
<https://youtu.be/zkxh58hHAQA?feature=shared> (accés al vídeo 1:17 minuts)
<https://seom.org/dmccancer/video/> (accés a la web)

6. METODOLOGIA

- Píndoles de coneixement: presentació teòrica dels continguts disponibles en el material docent (presentació o vídeo) amb preguntes als alumnes vinculades amb els coneixements claus a adquirir.
- Visionat del material audiovisual disponible: identificació per part de l'alumnat dels coneixements claus a adquirir i debat a l'aula.
- Estudi de casos: plantejar casos de persones en diferents tractaments mèdics per tal de practicar els coneixements claus a adquirir i valorar en què podem ser útils a nivell de tractaments estètics i imatge personal.
- Lectura i anàlisi d'articles divulgatius disponibles en el material del tema.
- Simulacions entre alumnes en format de triades (tres rols: un professional de la imatge personal, una persona en tractament oncològic i un observador per identificar els punts de millora) de converses de benvinguda a la cabina d'estètica per afiançar les habilitats claus com son l'escolta activa i la comunicació efectiva amb persones en tractament oncològic.
- Convidar a professionals i testimonials a l'aula.

7. EINES PER AVALUAR

- Avaluació contínua: participació activa a classe i debats (actitud i compromís).
- Avaluació de la comunicació: Role-playing o simulació d'una conversa amb una persona que està en tractament oncològic i ens demana consell sobre la protecció solar: valorant l'escolta activa, empatia, sensibilitat i terminologia utilitzada.
- Estudi de cas pràctic: anàlisi d'un cas amb identificació de possibles efectes secundaris i recomanacions (sense entrar en tractaments estètics específics en aquest tema).
- Examen teòric: Qüestionari de preguntes curtes, tipus test o desenvolupament sobre els continguts del tema.

8. BIBLIOGRAFIA I FONTS DE REFERÈNCIA PER APROFUNDIR EN ELS CONTINGUTS DEL TEMA 1

Societats Mèdiques:

- **Societat Espanyola d'Oncologia Mèdica (SEOM):** (<https://seom.org/>) Proporciona guies clíniques i informació sobre tractaments oncològics (quimioteràpia, etc.).
- **Societat Espanyola de Radioteràpia Oncològica (SEOR):** (<https://www.seor.es/>) Ofereix informació sobre els efectes de la radioteràpia i la cura dels pacients.
- **Acadèmia Espanyola de Dermatologia i Venereologia (AEDV):** (<https://aedv.es/>) La seva "Guia per a pacients amb càncer de pell" (<https://aedv.es/pacientes/cancer-de-piel-guia-para-pacientes/>) és rellevant per a la cura de la pell sensibilitzada.

Societats de Pacients:

- **Grup Espanyol de Pacients amb Càncer (GEPAC):** (<https://www.gepac.es/>) Ofereix la perspectiva dels pacients i recursos de suport.
- **Associació Espanyola Contra el Càncer (AECC):** (<https://www.aecc.es/ca>) Proporciona informació general sobre el càncer, tractaments i efectes secundaris des d'una perspectiva de suport al pacient.

Organitzacions Americanes:

- **National Cancer Institute (NCI):** (<https://www.cancer.gov/>) Ofereix informació detallada sobre el tractament i maneig dels efectes secundaris del càncer.
- **American Cancer Society:** (<https://www.cancer.org/>) Proporciona recursos i informació per a pacients i professionals sobre el càncer i els seus tractaments.
- **American Society for Radiation Oncology (ASTRO):** (<https://www.astro.org/>) Centrada en la radioteràpia oncològica, ofereix informació sobre els efectes secundaris i la cura dels pacients.